

До характерних властивостей бактеріологічної зброї відносяться:

- висока ефективність;
- здатність викликати захворювання не лише в момент її застосування, а й у результаті контакту здорової людини з хворою людиною або зараженими предметами;
- тривала дія бактеріологічної зброї зумовлена можливістю тривалого збереження деяких збудників захворювання в зовнішньому середовищі;
- наявність прихованого (інкубаційного) періоду його дії, тобто часу з моменту зараження до прояву захворювання. Наприклад, інкубаційний період при чумі – від однієї до трьох діб, при ботулізмі – 12–36 год.;
- труднощі з визначенням окремих видів збудників;
- здатність бактеріологічної зброї проникати в негерметизовані приміщення, інженерні споруди.[3]

Із відомих на сьогодні багатьох збудників інфекційних захворювань та їх токсинів у військових діях можна використати більше тридцяти. Для прикладу: чума, натуральна віспа, сибірка, туляремія, ботулотоксин.[1]

Для запобігання поширення інфекційних захворювань в осередках біологічного ураження розпорядженнями вводяться карантин або обсервація. Карантин – це система протиепідемічних заходів для ізоляції осередку ураження та ліквідації виниклих інфекційних захворювань. Найважливіша задача карантину – недопущення поширення інфекцій як в осередку ураження так і за його межами. Карантин вводиться у випадках, коли вид збудника не встановлено, або він відноситься до групи особливо небезпечних мікроорганізмів, що викликають такі небезпечні захворювання, як чума, холера, натуральна віспа та інші.

Обсервація встановлюється при виявленні збудників неконтагіозних захворювань, тобто таких, що не передаються від хворої людини до здорової. Вона являє собою систему заходів, що передбачають здійснення ряду ізоляційно-обмежувальних та лікувально-профілактичних заходів з метою запобігання розповсюдженню інфекційних хвороб.

Терміни обсервації та карантину визначаються тривалістю максимального інкубаційного періоду інфекційного захворювання, виявленого в осередку ураження [2].

Список використаної літератури

1. Інтернет ресурс Біологічна зброя
https://warriors.fandom.com/uk/wiki/%D0%91%D1%96%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0_%D0%B7%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%8F
2. Інтернет ресурс Принципи захисту від біологічної зброї
<https://studfiles.net/preview/5130124/page:24/>
3. Інтернет ресурс Хімічна зброя, Біологічна зброя
https://pidruchniki.com/18860313/bzhd/himichna_zbroya

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА СКЛАДОВА РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧОГО ПРОФІЛЮ

Хоменко О.О.
м. Полтава

Анотація. У статті розглядаються основні причини посилення безпеки життєдіяльності населення; теоретичні та практичні аспекти забезпечення майбутніх спеціалістів дієвим інструментом підготовки до майстерного та

безпечного виконання технологічних процесів самого різного рівня складності.

Ключові слова: безпека життєдіяльності, спосіб діяльності, професійна компетентність, природничий профіль, психологічна підготовка.

Протягом усієї історії існування людство прагнуло дбати про свою безпеку. Однак нині, в умовах загострення екологічної ситуації, соціальних протиріч, суттєвих змін в техногенній сфері, що посилюють імовірність виникнення глобальної небезпеки, питання стоїть прямо і однозначно: чи буде людина жити на планеті Земля.

На планеті щороку виникають десятки, а то й сотні тисяч важких надзвичайних ситуацій, внаслідок яких гине значна кількість людей, а матеріальні збитки сягають астрономічних сум.

Глибинними причинами техногенних НС є передусім такі:

- будівництво промислових об'єктів, експлуатація яких наносить значний збиток навколишньому середовищу та збільшує ймовірність виникнення НС. Ці об'єкти іноді просто вигідні лише замовнику і підряднику, і не потрібні суспільству.

- спорудження необхідних народному господарству об'єктів у місцях, вразливих у соціально-екологічному або військово-стратегічному відношеннях (будівництво нафтоперегінного заводу в сейсмонебезпечній зоні);

- потенційна можливість виникнення внутрішніх щодо інженерної системи умов, які, нагромаджуючись, провокують виникнення НС, включаючи неполадки і людські помилки. Останнім, згідно статистичних даних, належить головна роль у виникненні аварій інженерних систем [1].

Тенденція до зростання кількості природних і особливо техногенних НС змушують розглядати їх як серйозну загрозу безпеці суспільства, навколишньому середовищу та стабільному розвитку економіки України на всіх рівнях структур державного управління. Використовуючи блага техніки, людина часто забуває, що техніка є ще й джерелом високої небезпеки, а інтенсивне використання її підвищує ймовірність реалізації цієї небезпеки. Постійна взаємодія з небезпечними машинами і недостатня інформованість про масовий характер нещасних випадків ведуть до того, що досить часто людина нехтує рядом небезпек, адаптується до них, через певні вигоди свідомо іде на порушення правил безпеки [2].

В ході організації безпечної життєдіяльності населення особлива роль належить психологічній підготовці населення й особового складу формувань цивільного захисту [4].

Рівень психологічної підготовки населення, керівників і спеціалістів має важливе значення. Адже розгубленість і прояви страху в перший період аварії, на момент розвитку і поширення надзвичайної ситуації, можуть привести до тяжких наслідків. Особливо це стосується керівників, спеціалістів, вчителів, які повинні терміново мобілізувати людей, демонструючи при цьому витримку і дисциплінованість.

Негативний психологічний вплив на людей надзвичайних ситуацій можна послабити, але необхідна підготовка до дій в аналогічних умовах. Важливо виховати здатність мислити в складних і небезпечних обставинах, самовладання, волю. Надання першої психологічної допомоги людям повинно бути спрямоване проти загальної паніки. У критичних ситуаціях страх відчувають усі. Проте більшість людей стримують свої емоції і беруть участь у проведенні рятувальних робіт [5].

Дисципліна «Безпека життєдіяльності» має за мету навчити студентів прогнозувати можливі ситуації й ухвалювати виважені рішення щодо запобігання надзвичайним ситуаціям на господарських об'єктах країни. Після навчання у ВНЗ, студенти повинні вміти проектувати нову техніку, впроваджувати нові технології, що відповідають сучасним вимогам безпеки з урахуванням стійкості функціонування

об'єктів в умовах надзвичайних ситуацій [3].

Неоднозначність сприйняття ВНЗ основних положень зазначених наказів МОН України пояснюється тим, що викладання дисципліни «Безпека життєдіяльності» у ВНЗ проводиться в основному викладачами, що не мають стосунку до системи цивільного захисту населення та територій і до майбутньої спеціалізації випускника. У зв'язку зі змінами у законодавстві України з цивільного захисту населення, сучасна програма вимагає істотного доопрацювання [5].

Здебільшого дисципліна «Безпека життєдіяльності» у ВНЗ розглядається як загальноосвітня, така, що не стосується до спеціалізації, і тому вона викладається в основному на першому — третьому курсах, де вона просто не може адекватно сприйматися студентами, що не вивчали основи спеціальності.

Наразі вкрай необхідно для фахівців природничого профілю мати спеціальні знання і навички застосування методів прогнозування та моделювання небезпечних процесів, здатних перерости в надзвичайні ситуації. У ході навчання у ВНЗ України студентами повинні вивчатися методи оцінки можливих небезпек і системи ризиків їх прояву, методи прогнозування виникнення, розвитку надзвичайних ситуацій і моделювання їх наслідків. Важлива роль у програмах навчальних дисциплін повинна відводитися питанням планування організації і проведення аварійно-відновних робіт в умовах надзвичайних ситуацій [4].

Отже, актуальність навчальних дисциплін безпека життєдіяльності та цивільний захист пояснюється необхідністю навчання людей безпечним методам праці та життя, починаючи з дитячого і до похилого віку. Для цього мають бути створені спеціальні освітні програми, які будуть обов'язковими складовими освітніх стандартів. Підготовка студентів у рамках цих навчальних дисциплін має містити теоретичні та практичні питання, спрямовані передусім на формування світогляду, вироблення ідеології поведінки і забезпечувати майбутніх спеціалістів важливим інструментом не лише щоденного безпечного контактування з навколишнім світом, а й готувати до майстерного та безпечного виконання технологічних процесів самого різного рівня складності.

Список використаної літератури

1. Безпека життєдіяльності та цивільний захист і методика її навчання : навч. посібник / П.С. Атаманчук, В.В. Мендерецький, О.П. Панчук, Р.М. Білик, О.Г. Чорна, У.І. Недільська. – Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друк-Сервіс», 2013. – 244 с.
2. Безпека життєдіяльності та методика її вивчення : навч. посібник / П.С. Атаманчук, В.В. Мендерецький, О.П. Панчук, У.І. Недільська, О.Г. Чорна. – Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друк-Сервіс», 2012. – 148 с.
3. Безпека життєдіяльності (теоретичні основи) : навч. посібник / П.С. Атаманчук, В.В. Мендерецький, О.П. Панчук, О.Г. Чорна. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 276 с.
4. Мендерецький В.В. Значення навчання з безпеки життєдіяльності в освітній системі України / В.В. Мендерецький, У.І. Недільська, О.Г. Чорна // Зб. наук. праць Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Серія педагогічна. – КПНУ імені Івана Огієнка, 2012. – Вип. 18: Інновації в навчанні фізики: національний та міжнародний досвід. – 254 с. – С. 215–217.
5. Мендерецький В.В. Зміст навчань з безпеки життєдіяльності в освітніх закладах України / В.В. Мендерецький, У.І. Недільська // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. – Кам'янець-Подільський національний університет імені І. Огієнка, 2012. – Вип. 5. – С.54–59.